

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 4 (1418).

6 ЛЮТОГО 1981 РОКУ.

Виходить щотижня.

ШИРШЕ РОЗМАХ ПЕРЕД З'ЇЗДІВСЬКОГО ЗМАГАННЯ

Деканати, партійні, профспілкові і комсомольські організації філологічного та хімічного факультетів проводять відповідну роботу по організації соціалістичного змагання за гідну зустріч ХХVI з'їзду КПРС. Ідеологічна, політико-виховна і організаційна робота спрямована на безумовне і повне виконання взятих колективами зобов'язань. Досягнуті добрі показники успішності студентів за підсумками атестацій і за результатами зимової сесії. Зросла громадсько-політична активність студентства, поліпшилась трудова дисципліна. Студенти, викладачі обговорюють і вивчають проєкт Основних напрямів ЦК КПРС до ХХVI з'їзду партії.

Викладачі філологічного факультету підготували і опублікували ряд монографій (професори І. М. Дузь, В. В. Фащенко, М. О. Левченко). Співробітники хімічного факультету від впровадження закінчених науково-дослідницьких робіт отримали економічний ефект на суму 2063 тис. крб. при плані

825 тис. крб., опублікували 150 статей.

Колектив філологічного факультету надав допомогу партійним організаціям міста та області в ідеологічній роботі. Проведено дев'ять Днів науки, прочитано 620 лекцій. Професорсько-викладацький склад хімічного факультету провів двадцять Днів науки, прочитав 695 лекцій. Це більше, ніж передбачалось зобов'язаннями.

Разом з тим, як відзначалось на засіданні парткому ОДУ 28 січня, в організації соціалістичного змагання на філологічному та хімічному факультетах мають місце і суттєві недоліки. Зокрема, на філологічному факультеті не виконано план захисту кандидатських дисертацій, не регулярно підводяться підсумки змагання серед кафедр. На хімічному факультеті не виконано план подачі авторських заявок. На факультетах не своєчасно повнолюється наочна агітація, не завжди відзначаються переможці змагання. Студентські профбюро не отримують відповідної допомоги в орга-

нізації соціалістичного змагання серед учбових груп.

На засіданні парткому відзначали, що на факультетах не завжди витримуються ленінські принципи організації соціалістичного змагання: гласність, порівнюваність, повторення передового досвіду. Партійний комітет вимагає від деканатів, партбюро і профспілкових організацій філологічного та хімічного факультетів усунення відзначених недоліків, ширше розгорнути змагання колективів за гідну зустріч ХХVI з'їзду КПРС. Запропоновано ширше використовувати змагання для досягнення високих результатів у навчальній та науковій роботі, для підвищення громадсько-політичної активності студентів, викладачів і співробітників.

НАЙВАЖЧИЙ ЕКЗАМЕН

Політекономія була якщо не самим, то, мабуть, одним із найскладніших екзаменів в цій сесії у студентів-філологів IV курсу. Була тому, що сесія підходить до свого фінішу. Але вже зараз В. Ю. Мараховський, доцент, кандидат економічних наук, міг би сказати, що він задоволений її результатами, а значить, і роботою студентів за весь семестр. «Ця сесія незвичайна, — говорить В. Ю. Мараховський. — Своєрідність її в тому, що вона проходить напередодні ХХVI з'їзду КПРС. Зустріч партійного з'їзду у студентів починається вже зараз, з результатами сесії. Хороша якість знань, показана філологами, — це своєрідний вклад молоді на честь гідної зустрічі партійного форуму. Студенти філологічного факультету успішно оволодівають марксистсько-ленінськими науками. Питання «Нащо філологу політекономія?» не виникає серед студентів тому, що кожен розуміє, яке важливе місце посідають суспільні науки в сучасному житті. Політекономія не виняток. Крім того, без знань суспільних наук, в тому числі і моєї, неможливо уявити процес виховання нової людини — будівника комунізму, процес, в який кожний рік включаються тисячі вчителів — випускників педін-

ститутів і філологічних факультетів».

Викладач задоволений відповідями студентів, студенти — оцінками викладача. Однією із причин такого відрадного положення було те, що Володимиру Юрійовичу вдалось зацікавити студентів своєю наукою. На фа-

культеті працює гурток, на засіданнях якого ведуться цікаві бесіди, читаються з інтересом доповіді. Більшість четвертокурсників підготували і прочитали реферати на теми семінарських занять.

У нас було досить часу, щоб познайомитись з викладачем. Ще в минулому році на другому семестрі III курсу В. Ю. Мараховський прочитав нам лекційний курс «Капіталізм». Володимир Юрійович вимагає, звичайно, знань програмного матеріалу, знань сучасної економіч-

ної політики партії. Не випадково на консультаціях викладач попередив, що на екзамені будуть стояти також питання про Основні напрями, про матеріали останніх пленумів, постанов.

Екзамен — це мобілізація знань і здібностей студентів, він вимагає великого напруження. Не завжди можливо вірно зорієнтуватись, не допустити помилок у своїй відповіді. Те, що тільки що здавалось таким простим і знайомим, постає в твоїй пам'яті, як щось незвичайне. Картина всім відома. В таких випадках багато, якщо не все, залежить від екзаменатора. І тут увага, інтерес до відповіді студента, словом все, під чим ми розуміємо «уміння вислуховувати» — все це характерне для екзаменатора В. Ю. Мараховського.

І ось закінчився ще один екзамен. Є невдоволені своїми оцінками, але немає невдоволених викладачем. Закінчив свою відповідь останній студент. Аудиторія пуста. На столі залишаються екзаменаційні білети, листочки з різними почерками — відповіді студентів, відомість і квіти, які Володимир Юрійович завжди залишає в деканаті.

Н. КОВАЛЬ.

В ПАРТКОМІ ОДУ

На черговому засіданні партійного комітету були розглянуті такі питання:

— про виконання соціалістичних зобов'язань, взятих на честь ХХVI з'їзду КПРС колективами хімічного та філологічного факультетів;

— про роботу учово-науково-виробничого об'єднан-

ня «Університет — Одескабель»;

— інформація голови профкому ОДУ тов. І. І. Каракаша та секретаря комітету комсомолу ОДУ тов. І. М. Ковалю про проведення зимових канікул студентів.

З питань, які обговорювалися, прийняті відповідні постанови.

ВИСОКА НАГОРОДА

За роки Х п'ятирічки наш університет добився значних успіхів у науково-дослідницькій роботі. Виконано 435 госпдоговірних робіт на суму 25,7 млн. крб., запроваджено в народне господарство 239 науково-дослідницьких робіт, що дозволило одержати економічний ефект в розмірі 38,3 млн. крб. Розробки учених ОДУ відзначені 142 авторськими свідоцтвами на винахід. За результатами до-

сліджень захищено 14 докторських і 157 кандидатських дисертацій, опубліковано 58 монографій, 12 підручників.

Напружена праця великого колективу нашого університету одержала заслужене визнання. Міністерство вищої і середньої спеціальної освіти УРСР нагородило ОДУ грамотою за досягнення в науково-дослідницькій роботі.

Наш кор.

ЗА АКТИВНУ РОБОТУ

Народні контролери адміністративно-господарської частини ОДУ провели ряд перевірок діяльності будівельної групи. В ході перевірки було викрито серйозні недоліки, а також факти зловживання з боку окремих службових осіб.

За результатами перевірки ректоратом і партійною організацією прийняті відповідні заходи.

За проявлену в цій важливій громадській роботі активність, наполегливість і принципиовість ректор університету професор В. В. Сердюк оголосив подяку народним контролерам Б. Ф. Чибарю, М. І. Шишковському, В. Я. Семенову, С. А. Ушаровичу, Л. М. Соловйовій, Н. Г. Кравченко.

НА ВІДМІННО

16 січня студенти IV курсу VI і VIII груп біологічного факультету склали іспит з політекономії соціалізму. Більша частина студентів показали хороші знання. Особливо слід відзначити таких студентів, як Цулунідзе Лі-

онела, Дробазко Ірина, Певнева Ольга, Освальдо Васнес, Віденко Анатолій, які склали екзамен на «відмінно».

В. ГЕРАСИМЮК,
студент IV курсу
біофаку.

УСПІХИ ПОМІТНІ

В комсомольській організації історичного факультету відбулись комсомольські збори, присвячені Всесоюзному Ленінському залуку, з порядком денним: «Рішення ХХV з'їзду КПРС — в житті!».

На зборах було відзначено, що громадсько-політична атестація проходила в обстановці великого політичного піднесення у зв'язку з підготовкою до ХХVI з'їзду КПРС.

Підсумки атестації говорять про те, що студенти нашого курсу із значними успіхами підійшли до складання Ленінського залуку. Хочеться відзначити таких комсомольців: Л. Петриченко, А. Смирнова, М. Біленькова, А. Улітко, котрі виявили себе як активісти нашої комсомольської організації, а також і університету.

Л. МИКИТАСЬ,
комсорг I курсу істфаку.

МОВА ЙШЛА І ПРО НЕДОЛІКИ

Готуючись гідно зустріти ХХVI з'їзд КПРС, комсомольці мехмату взяли участь в підведенні підсумків III етапу Ленінського залуку. Цьому сприяла велика підготовка і організаційна робота. Були організовані групові і факультетська атестаційні комісії. Задача групових комісій полягала в тому, щоб об'єктивно розібратись і оцінити діяльність кожного комсомольця, проконтролювати виконання взятих зобов'язань.

Робота групових атестаційних комісій в першу чергу була направлена на те, щоб індивідуально підійти до кожного комсомольця. Для цього проводились співбесіди. Члени групових комісій в дружній бесіді виявляли всі позитивні і негативні сторони в діяльності кожного ком-

сомольця, вказували на недоліки і на шляхи їх ліквідації.

Для контролю за ходом підготовки і проведення атестації була організована факультетська комісія, в яку ввійшли представники партбюро, деканату і комітету комсомолу.

Комсомольці мехмату в основному справились з завданнями III етапу Ленінського залуку і гідно зустріли ХХVI з'їзд партії.

Були викриті і недоліки. Деякі студенти ще слабо орієнтуються в питаннях внутрішньої і зовнішньої політики. В окремих групах слабо працює комсомольське бюро. Намічені заходи по ліквідації недоліків.

І. МЕЛЬНИК,
член комітету
комсомолу факультету.

УСПІХ ВИРІШУЄ КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД

Сучасне і майбутнє вузівської освіти — це безперервний процес навчання і виховання у студентів навиків технічної творчості, вироблення творчого мислення, прищеплення навиків самостійної дослідницької роботи. Саме така комплексна постановка роботи дозволяє сформулювати творчо мислячого спеціаліста, здібного в своїй наступній практичній діяльності поєднувати досягнення науки з вимогами виробництва, зробити науку ще більш дійовою виробничою силою. Словом, вирішити ті завдання, котрі чітко сформульовані в проекті Основних напрямів ЦК КПРС до XXVI з'їзду партії.

Перетворення наукових закладів, проблемних та галузевих лабораторій в дійову базу для курсового і дипломного проектування, технологічної практики студентів, залучення студентів до активної участі у виконанні госпбюджетних і госпдоговірних робіт, розширення всіх форм науково-дослідницької роботи студентів і підвищення її ефективності, контроль за підготовкою конкурсних студентських робіт і участю у всесоюзних, республіканських, міжвузівських конкурсах — ось далеко не повний перелік питань, які треба розглядати як найактуальніші.

Варто відзначити, що з усіх ключових показників, що характеризують рівень студентської науково-дослідницької роботи і використання результатів НДР в улюбленому процесі, за останні роки досягнуто помітного покращення. Так, число робіт, поданих на конкурси, збільшилось в 2,4 раза, а число робіт, відзначених нагородами, — втричі.

За 1976—80 роки обсяг робіт, виконаних в студентських конструкторських бюро, зріс в 2,9 раза, а загальний обсяг госпдоговірних робіт, виконаних студентами, — в 5,3 раза. Щороку понад 600 студентів залучаються до виконання госпдоговірних НДР.

За результатами наукової роботи, виконаної в 1980 році, розроблено і запроваджено в навчальний процес 39 нових спецкурсів. Новітні досягнення науки і техніки, результати соціально-політичних досліджень систематично знаходять відображення в

спецкурсах, що читаються на фізичному (декан — доцент М. М. Чесноков), геолого-географічному (декан — доцент А. І. Полоса), історичному (декан — професор З. В. Першина) і біологічному (декан — доцент В. М. Тоцький) факультетах. Серйозною базою для підготовки дипломних і курсових робіт, проходження виробничої практики студентів стали НДІ фізики (директор — професор В. М. Білоус) і Астрономічна обсерваторія (директор — член-кореспондент АН УРСР професор В. М. Цесевич). Тільки в 1980 році в університеті було виконано 230 реальних дипломних проектів, 87 із них рекомендовані Державними екзаменаційними комісіями для практичного впровадження.

Науково-дослідницька робота студентів організована на 59 випускаючих кафедрах, кафедрах суспільних наук, педагогіки і психології.

З метою активізації науково-дослідницької діяльності студентів постійно здійснюється координація проблемних наукових гуртків і студентських семінарів з тематикою курсових та дипломних робіт.

Кожна дисципліна, конкурсна студентська робота виростають пізніше в курсовий проект, а потім, при дальшому розширенні і поглибленні розроблюваної теми, — в дипломну роботу.

Новий вид студентської наукової діяльності сформувався на механіко-математичному факультеті. Це — робота в складі наукового колективу. При такій формі роботи тему дипломної роботи (наукову тему) розробляє, як правило, група, що складається з кількох студентів. Результати, одержані в процесі такої роботи, нерідко впроваджуються у виробництво і навчальний процес.

Хорошою формою поєднання наукової роботи і навчального процесу являється створення і функціонування студентського обчислювального центру. На протяженні ряду років студенти під керівництвом досвідчених викладачів проводять тут конкретну роботу за замовленнями підприємств і організацій міста Одеси.

Проте робиться поки що не все. Повільно запроваджуються результати досліджень в практику навчальної роботи на факультеті романогерманської філології (декан — доцент В. Г. Таранець), де в 1980 році із 24 спецкурсів поновлені лише 2. Три роки тому на цьому факультеті було організовано студентське бюро науково-технічного перекладу (СВНТП). Ми забезпечили бюро замовлення-

ми на переклади, виділили необхідну кількість ставок для студентів і викладачів, ввели три штатні одиниці. Проте робота загальмувалась, і все тому, що, не маючи методичної підтримки і керівництва, студенти не змогли своїми особистими силами повести цю роботу.

Варто відзначити, що далеко не всі кафедри приділяють належну увагу організації науково-дослідницької роботи студентів в позаучбовий час.

Треба визнати, що ті 200—220 студентських робіт, які ми щорічно подаємо на конкурси, являються, як правило, плодом діяльності 10—12 кафедр. Таке нерівномірне завантаження не може не відзначитись на результатах: якщо за кількістю робіт на 100 студентів ми займаємо одне із перших місць серед університетів республіки, то за кількістю нагород — одне із останніх. Це цілком зрозуміло, бо одній кафедрі не під силу підготувати 10—15 і навіть 20 студентських конкурсних робіт, забезпечуючи при цьому їх високий рівень. Кафедри суспільних наук можуть готувати більшу кількість робіт, але вони в свою чергу потребують серйозної підтримки деканатів факультетів.

Не відіграють в повній мірі своєї ролі кафедри педагогіки і психології університету. Вони ще не стали координуючими центрами в галузі вузівської педагогіки і психологічних проблем навчального процесу; результати їх діяльності ще не мають відчутного впливу на підвищення якості навчального процесу, а проблемна НДІ ВНІ розроблюється у відриві від проблем викладацьких конкретних навчальних дисциплін, що читаються в університеті.

Є і інші недолки. Спостерігається зменшення публікацій студентських робіт, відсутність студентів серед авторів винаходів, що створюються в університеті, нерівномірність залучення студентів до НДРС.

Очевидно, настав час створити в університеті єдиний координаційний орган, що здійснює практичний зв'язок між науково-дослідницькою роботою і навчальним процесом. Таким органом повинен стати науково-методичний кабінет.

Необхідно виробити єдині критерії до оформлення НДР, що запроваджуються в навчальний процес.

Ось ті проблеми, на вирішення яких, на мій погляд, варто звернути першочергову увагу.

І. П. ЗЕЛІНСЬКИЙ,
доцент, проректор
з наукової роботи ОДУ.

Педагогічна практика. На передньому плані студентка О. Груздова.

НАГОРОДИ ВДНГ СРСР

Головний комітет ВДНГ СРСР нагородив срібною медаллю Куденко Світлану Вікторівну, молодшого наукового співробітника; бронзовою медаллю Каретникова Валентина Григоровича, доцента, Романова Юрія Сергійовича, завідувача сектором, Менченкову Олену Володимирівну, молодшого наукового співробітника.

Гаряче вітаємо вас, дорогі товариші, з успіхом і бажаємо вам нових творчих надбань у науковій діяльності.

ФІЛОЛОГИ В РОБІТНИЧИХ ЦЕХАХ

Виконуючи свої соціалістичні зобов'язання, взяті на честь XXVI з'їзду КПРС, черговий День науки провели вчені філологічного факультету на Одеському заводі «Продмаш». В робітничих цехах виступали професори І. М. Дузь та М. О. Левченко, доценти С. П. Ільов, А. О. Слюсар, В. О. Фабіанська.

Багатою і різноманітною була тематика літературних читань. З великим інтересом, ставлячи цілий ряд запитань, слухали робітники бригади комуністичної праці, якою керує член парткому заводу П. Подолян, розповідь про ідеологічну боротьбу в літературі та мистецтві на сучас-

ному етапі. Жваве обговорення викликала лекція про творчі рапорти письменників-одеситів наступному партійному з'їздові. Збагатили робітників свої знання, прослухавши лекції «Пушкін — сонце російської поезії», «Олександр Блок — співець революції», «Революційна Одеса в художній літературі».

Робітники заводу, члени парткому, які супроводжували лекторів, щиро дякували вченим за цікаві та корисні, політично наснажені виступи.

В. БУРБУРАС,
старший лаборант
кафедри української літератури.

СЕМІНАР НАРОДНИХ КОНТРОЛЕРІВ

30 січня в нашому університеті відбувся семінар народних контролерів. З доповіддю про подальше вдосконалення навчально-виховної роботи і ролі народних контролерів в рішенні цього завдання виступив проректор ОДУ професор І. Є. Серета.

Активісти одержали конкретні рекомендації щодо поліпшення стилю і методів своєї роботи, посилення соціалістичного змагання за гідну зустріч XXVI з'їзду КПРС.

Т. ПАХОМОВА,
ст. викладач юридичного факультету.

ЗАСТАВА ПОРУЧ

Вже декілька років наш факультет підтримує шефські зв'язки з прикордонною заставою. За цей час між при-

кордонниками і студентами встановились дружні відносини. Кожна зустріч запам'ятовується і нам, і солдатам.

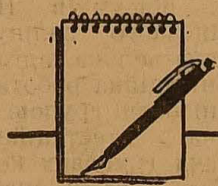
Нещодавно відбувся черговий візит на заставу. Студенти показали концерт, в якому взяли участь і прикордонники. Хочеться подякувати таким активним учасникам як Т. Наточа, Г. Передерій, О. Парахоняк, А. Капуш, В. Колесник, Г. Олцька, Л. Рогожинська, К. Карапетрова.

Т. КОНОВАЛОВА

СТІННІВКИ. ПІДСУМКИ ЖЮРІ

Напередодні Нового, 1981 року в нашому університеті було проведено конкурс на кращу стіннівку, присвячену цій веселій, цікавій і не схожій на всі інші події. Взяти участь в згаданому конкурсі пропонувалось всім редакційним колегиам стінних газет: як курсових і факультетських, так і редколегіям стіннівок комсомольських організацій співробітників університету.

Але не всі комсомольські організації підготували свої новорічні газети на конкурс. І все-таки запрошені на новорічний вечір, який відбувся 30 грудня у Великому актовому залі університету, оцінили і глибокий ідейний зміст, і влучний гумор, і

мальовниче, майже на професійному рівні виконане, оформлення новорічних випусків стінних газет, підготовлених редколегіями комсомольських організацій університетської астрономічної обсерваторії фізичного і філологічного факультетів.

Кращою серед представлених на конкурс стіннівок журі одногласно визнало новорічний випуск газети «Земля і небо» — органу

дирекції, партійної, профспілкової і комсомольської організації Одеського університетського астрономічного комплексу.

У новорічному номері цієї газети взяли участь і студенти фізичного факультету — активні члени наукового астрономічного гуртка. Головною рисою, яка визначила особливість цієї стіннівки, було те, що вона є «голосом» дирекції і всіх без виключення громадських організацій обсерваторії. Саме цього не вистачало іншим газетам. А тому керівникам партійних і профспілкових організацій більшості факультетів необхідно звернути увагу на налагодження більш тісного

контакту з редколегіями стіннівок.

Друге місце було присуджене новорічному випуску стіннівки «Філолог» (філологічний факультет) третє — «Резонанс» (фізичний факультет).

9 січня цього року на засіданні комітету комсомолу були затверджені підсумки роботи журі. Комітет комсомолу оголосив подяку членам редакційної колегії газети «Земля і небо» (редактор Іван Андронов) і нагородив членів редколегії Олександра Піхуна (фізичний факультет, III курс) і Лідію Чинарову (підготовче відділення) грамотами комітету комсомолу за активну роботу в редколегії стіннівки «Земля і небо».

В. ФЕДОРЧЕНКО,
заст. секретаря
комітету ЛКСМУ

В умовах розвинутого соціалізму зростає значення управлінської діяльності. Її організаційних структур, методів, послідовного проведення в життя принципів соціалістичного управління. XXV з'їзд КПРС, листопадовий (1979 р.) і жовтневий (1980 р.) Пленуми ЦК КПРС визначають управління, організацію як вирішальну ланку.

Над проблемами вдосконалення державного управління плідно працювали в останні п'ятиріччя вчені Інституту держави і права АН УРСР. Видані колективом відділу державно-правових проблем управління народним господарством ІДП АН УРСР фундаментальні праці — монографії: В. М. Селіванова — «Менеджеризм — апологіка сучасного капіталізму» (К., 1977); «Соціальні і державно-правові аспекти управління в СРСР» (К., 1978); та інші, що стали предметом обговорення, яке відбулося на базі кафедри державного і адміністративного права юридичного факультету Одеського університету. В ньюму взяли участь авторські колективи під керівництвом члена-кореспондента АН УРСР В. В. Цветкова.

Завідуючий кафедрою державного і адміністративного права ОДУ, доктор юридичних наук М. П. Орзів, відкриваючи обговорення, підкреслює актуальність, науково-практичне значення робіт, присвячених соціально-правовим питанням управління, концептуальну єдність позицій авторів, що дало змогу обговорювати не окремі книги, а цикл робіт відділу. Член-кореспондент АН УРСР В. В. Цветков ознайомив присутніх із структурою, основними напрямками і деякими підсумками роботи очолюваного ним колективу відділу державно-правових проблем управління народним господарством ІДП АН УРСР.

В обговоренні робіт правознавців республіки взяли участь представники всіх ка-

федр юридичного факультету і студенти проблемної групи кафедри державного і адміністративного права ОДУ, університетських кафедр філософії, політекономії та наукового комунізму, Харківського юридичного інституту, кафедри радянського права Одеського інституту народного господарства: професори, доктори наук Є. В. Додін (ОДУ), О. В. Сурилов (ОДУ), М. П. Орзів (ОДУ), І. М. Пахомов (ОІНГ), І. М. Попова (ОДУ), доценти, кандидати наук М. Д. Орехов (ОДУ), Н. І. Шутова (ОДУ), А. С. Васильєв (ОДУ), М. Г. Ємелій (ОДУ), Г. Є. Петухов (ОДУ), М. О. Абрамов (ОДУ), В. П. Марущак (ОІНГ), М. Г. Смолла (ОДУ), старший викладач Т. М. Пахомова (ОДУ), викладачі П. П. Музиченко (ОДУ), В. Г. Крупін (ХЮІ), Б. А. Пережнік (ОДУ), О. Є. Лодочников (ОДУ), В. І. Черняк (ОІНГ), А. Є. Євгеній (ОДУ), В. М. Колісниченко (ОДУ), студент В курсу юрфаку ОДУ О. Мучник, а також головний редактор журналу «Радянське право» Ю. Г. Вербенко.

Член-кореспондент АН УРСР В. В. Цветков, кандидати юридичних наук В. Ф. Сіренко, В. Б. Авер'янов і О. І. Щербак подякували присутнім за ґрунтовний і кваліфікований аналіз їх праць, відповіли на питання, привели додаткові аргументи на захист положень, які викликали критичні зауваження.

Доктор юридичних наук М. П. Орзів, підводячи підсумки, відзначив теоретичну і практичну значимість обговорення наукової продукції вчених Інституту держави і права АН УРСР. Обмін думками дає змогу сформулювати ряд пропозицій і соціально-правових конструкцій, що сприятимуть розвитку юридичної науки і практиці державно-правового будівництва розвинутого соціалізму.

Б. ПЕРЕЖНЯК,
викладач юридичного факультету Одеського університету.

До уваги студентів

У студентському профспілково-му комітеті в путівки на лікування та відпочинок:

1. Лікування органів кровообігу:

1. Санаторій «Фонтан», м. Одеса, 10 квітня — 3 травня, вартість 90 крб.
2. Санаторій ім. Мориса Тореза, м. Сочі, 18 квітня — 11 травня, вартість 100 крб.
3. Санаторій «Азов», м. Бердянськ, 7 липня — 30 липня, вартість 120 крб.
4. Санаторій «Дружба», м. Одеса, 8 червня — 1 липня, вартість 110 крб.

2. Лікування нервової системи:

1. Санаторій «Бердянськ», м. Бердянськ, 18 лютого — 13 березня, вартість 120 крб.
 2. Санаторій — курорт Ейськ, м. Ейськ, 4 травня — 27 травня, вартість 115 крб.
- (органи руху, гінекологічні захворювання)

3. Будинки відпочинку:

1. Пансіонат відпочинку «Небут», м. Туапсе, 11 травня — 3 червня, варт. 100 крб. (з лікуванням)
2. Пансіонат відпочинку «Небут», м. Туапсе, 12 травня — 4 червня, вартість 100 крб. (з лікуванням)
3. Пансіонат відпочинку «Сосновая роцца», м. Геленджик, 12 червня — 23 липня, вартість 80 крб.
4. Будинки відпочинку «Маяк», м. Одеса, 15 березня — 26 березня, 32 крб.
5. — — — — —, 21 квітня — 2 травня, 32 крб.
6. — — — — —, 21 квітня — 2 травня, 32 крб.
7. — — — — —, 3 травня — 14 травня, 32 крб.

4. Для студентів 1—2 курсів: (до 20 років):

1. Санаторій ім. Чувиріна, м. Одеса, 17 квітня — 10 травня, 100 крб. (лікування органів кровообігу).
- Для членів профспілки путівки коштують 30 проц. від загальної суми.
За довідками звертатися до профспілкового комітету, Пролетарський бульвар, 24/26 (гуманітарний корпус), к. 13.
Студентський профком ОДУ.

ПОЕТ НА НИВІ НАРОДНОЇ ОСВІТИ

Людина високої культури, відчуття обов'язку, виключної доброти була поставлена на чолі освітньої справи республіки. Не тільки до поетичної творчості, а до всього складу думок, почувань, до всієї діяльності його можна віднести рядки вірша:

За всіх скажу, за всіх переболію,
Я кожен день на звіт їду, на суд,

Глибинами не втану, не змілю,
Верхів'ями розкрилено росту Наркомом було призначено П. Г. Тичину 26 квітня 1943 р. На посаді наркома П. Г. Тичина перебував до серпня 1948 року. То був час жорстокої війни і страшної розрухи.

Взявши на себе велику місію — керівника Міністерства освіти УРСР, П. Г. Тичина всім своїм єством входить в цю складну багатогранну роботу. Він її навіть не припиняє тоді, коли на тривалий час був прикований до постелі після катастрофи, зв'язаної з бомбардуванням щойно звільненого Харкова.

Поет дійсно пішов на великі жертви, щоб послужити рідному народові не лише художнім словом, а й щоденною віддачею себе, свого таланту державній роботі. Він вникає у всі шпарини освітньої роботи. Маючи високий авторитет, особисті контакти з різними вченими, він залучає їх до створення нових підручників (академіки О. Білецький, Л. Булаховський, М. Гудій і інші). Поет-академік, міністр в вечірній час вдома вичитує «Буквар» — підручну книгу для наймолодших громадян країни. «Треба, щоб «Буквар» ім., — говорив П. Г. Тичина, — сподобався і запам'ятався». Він особисто віздить в Харків, Одесу, Львів, зв'язується з Московою для прискорення випуску підручників і посібників для шкіл, він просить директора Понінківської фабрики виготовляти зошити з крафтового паперу, збільшити їх кількість з косими лініями, аби полегшити вироблення в дітей каліграфічного почерку. З трибуни республіканської наради Тичина підтримує почин Сумського і Івано-Франківського обкомів сис-

тематичного проведення «Дня учителя». Особливу увагу приділяє роботі початкової школи, оєз якої неможлива ремісниця, середня освіта, про поліпшення читання українською і російською мовою учнями... Коли було введено в школі «Правила для учнів», Тичина знаходить за потрібне виступити з роз'яснюючою статтю в газеті «Радянська Україна».

При першій же нагоді Тичина охоче виїздить в області, райони, міста, села, щоб там познайомитись з роботою шкіл, органів народної освіти, виступає на нарадах, конференціях. І ці виступи мали неабияку мобілізуючу роль. В цьому відношенні особливу пам'ятину було перебування Тичини в Львові, в Ужгороді. В час своїх поїздок П. Г. Тичина на місцях вирішував різні питання. Директор однієї з віддалених шкіл на Житомирщині Андрій Риндого згадує, як в час початку випускного іспиту в школу приїхав Тичина. Сили за письмові роботи десятикласники. Теми були: «Образ Марка Гуці за твором М. Коцюбинського «Фата моргана», «Єдність партії і народ у поезії П. Тичини» «Партія веде», «За що ми любимо свою Батьківщину — СРСР». Щоб зайве не хвилювати учнів, Тичина швидко залишає клас і детально знайомиться зі школою, її обладнанням.

Щоразу міністра освіти непокоїло питання, як живуть діти в дитячих будинках, як вони одягнені, взуті, яке харчування. Коли став відомий випадок: розлучили двоє сиріт дівчат-сестер в дитбудинку (старша досягла вже шкільного віку), негайно було дано розпорядження про створення змішаних дитячих будинків.

Як згадує Гр. Пінчук, Тичина щиро радів, коли в республіці стали з'являтися школи з іноземними мовами навчання. І тепер в його діяльності як міністра освіти по-новому розкривалося його могутнє «аркодушне перевисання до народів».

Розуміючи, яку велику роль у формуванні людських душ відрігав мистецтво, П. Г. Тичина разом з ЦК

ЛКСМУ домагається, щоб в республіці щорічно проводились шкільні, районні, обласні та республіканські олімпіади художньої самодіяльності. Наставляючи співробітників міністерства, що виїздили в області на огляди самодіяльності, — згадує М. Савченко, — він настійливо радив: «Про народну творчість не забувайте, і не лише українську, а й інших народів, щоб інтернаціональні почуття в діти виховувати». При всій своїй зайнятості сам особисто був незмінним членом журі республіканського огляду художньої самодіяльності учнів. Хто бачив його в час виступів на сцені учнів в дні проведення олімпіад, в одне говорять: скільки батьківського тепла і ласки світилось тоді в його очах.

Товариші по роботі сходяться на тому, що стиль П. Г. Тичини, як міністра освіти був оперативно-строгим, глибоко-людямим, об'єктивно-чистим, широко-масштабним, лєнінським.

От заходить бідно зодягнутий вчитель з Черкас, Розповідає про загиблу сім'ю, про те, що живе десь в сторожевій будці. Нічого для себе не просить. Говорить про школу. Середня шухляда в столі Павла Григоровича трохи висунута. Бачу: він відраховує декілька купюр по сто карбованців і, говорючи про щось стороннє, жартуючи, непомітно передає їх учителю. В очах Павла Григоровича прохання не відмовити йому і взяти гроші. Ніхто тоді не знав, що то були особисті гроші Тичини, гонорар за книгу Павла Григоровича вирішив віддати цей свій заробіток учителям, як в молодості весь гонорар за книгу «Сорятині кларнети» віддав односельчанам на купівлю трієра.

Вони, народні вчителі, платили йому такою ж великою любов'ю і щирою шаную за все ним зроблене на цьому високому посту керівника народної освіти.

П. МАРКУШЕВСЬКИЙ,
кандидат філологічних наук, доцент.

ОДЕСЬКИЙ АДРЕС ПАВЛУ ТИЧІНІ

Після проведення в Одесі 1961 року республіканської наукової конференції з питань творчості П. Г. Тичини зв'язки між ним та Одеським університетом стали особливо дружніми. Одеські літературознавці не раз відвідували Павла Григоровича, мали з ним корисні розмови, надсилали свої статті. Отож, коли в січні 1966 року мало відбулась святкування 75-ти річчя з дня народження поета, вирішено було відправити йому привітальний адрес і пам'ятний дарунок.

Виконати цю приємну місію було доручено мені і з цією метою відряджено до Києва, де я і вручив адрес на урочистому засіданні в колонному залі філармонії. Оскільки цей адрес відбиває історію зв'язків Тичини з Одесою і водночас розкриває щирість почуттів одеситів, наше захоплення його поезією, мені здається доцільним навести повністю цей літературний документ:

«Дорогий Павле Григоровичу!

Це в нашому південному приморському місті майже піввіку тому привітались Ви до Пушкіна ім'ям усієї молоді української поезії радянської: «Здоров будь, Пушкін мій, землі орган могутній!»

Сьогодні, в день славного ювілею Вашого, в день 75-річчя, вітаю Вас з Одеси ректорат, професура, викладачі й студентство Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету імені Мечникова:

— Здорові будьте, Павле Григоровичу, землі української радянської першої заспівуваче!

Весь Ваш творчий шлях багаторічний, сповнений благородним і самовідданим служінням партії, народів, високим ідеалам комунізму. Які ж чудесні крилаті визначення: «Партія веде!», «Чуття єдиної родини» знайшли Ви для поетичного розкриття русійських сил наших Перемог.

Високо цінячи Ваш великий внесок до всієї нашої радянської літератури, сприймаючи кожну книжку Вашу

як віху на шляхах розвитку нашої поезії, ми з особливим задволенням відзначаємо зв'язки Вали з нашим містом.

В пам'яті зберігається як одна з найяскравіших сторінок культурного життя міста проведена кілька років тому в Одеському університеті конференція, присвячена Вашій творчості — «Тичинівські дні», як їх назвали тоді.

Ще більше пізнали Вас і полюбили в ті дні одесити. Повносонячно назвали Вас тоді так яскраво-неповторно, справді по-тичинівськи, Одесу. І ця повносонячна, під радянським сонцем розквітла Одеса шле Вам, дорогої наш ювіляре, привіт, каже Вам рядками Ваших поезій:

— І рости, і діяти! Перемагати і жити!».

Цим словам судилося стати прощальним привітом радянської літератури — наукової Одеси великому поетові.

А. НЕДЗВІДСЬКИЙ,
професор Одеського університету.

Неподалік від річки Савранки, що на півночі Одещини, на межі із степом розкинувся правічний ліс. Це лише залишок колишніх дібров, що росли тут на великій території.

Штучні насадження у віці 20—30 років займають більшу частину Савранського лісового масиву, хоч ліс природного походження ще зберігся на площі 1 тис. 100 га.

Саме тут знайшли надійний притулок численні звірі та птахи, багато з яких не так вже й часто побачиш серед безлісних просторів Одещини. Добре почувують себе в лісовій густині кабани та косулі, число яких за останні роки значно зросло. Заходять сюди й лосі. Звичайними мешканцями лісу є борсуки, лисиці та зайці.

В одній із ділянок на старезному дубі вже декілька років гніздиться єдина на півдні пара орла-могильника. В старолісі гніздяться й орел-карлик, малий підорлик, сокіл балобан, що занесені до Чер-

воної книги. Над лісовими вирубкамі та польовими угіддями ширяють коршун і канюки.

Нещодавно в Саврані знайдено гадюку звичайну, яку на півдні за останнє століття зустрічали тільки декілька разів.

А ось біля садиби Слюсарівського лісництва росте патріарх лісу. Йому близько 600 років. Мимоволі затамуєш подих перед могутньою корою дуба-велетня.

Деякі квартали вікового лісу та окремі дерева оголошені пам'ятниками природи і охороняються законом. Проте, на решті території ще проводяться вирубки, розмір яких досягає 12 тис. кубометрів деревини на рік.

Не можна змиритися з таким ставленням до старих ділянок масиву Савранського і Слюсарівського лісництв, в яких вбачають лиш джерело сировини, будівельних матеріалів, палива.

В умовах посушливого клімату Одеської області природний ліс відіграє особли-

ве значення у збереженні і накопиченні вологи, підтримці рівня ґрунтових вод, захисті ґрунту від ерозії.

Тому заповідання всього лісового масиву з метою його збереження у всій неповторній його красі є невідкладним завданням.

Немало в цьому напрямку було зроблено завідуючим кафедрою зоології хребетних ОДУ доцентом Л. Ф. Назаренком та дружиною з охорони природи нашого університету, які неодноразово піднімали питання організації заповідного Савранського природного комплексу.

Результатом їх копіткої роботи стало вирішення цього питання на державному рівні. Комісія Верховної Ради УРСР з охорони природи рекомендувала Держплану, Міністерству лісового господарства УРСР, виконкомам місцевих Рад надати Савранському лісу статус заповідного. Залишається втілити постанову в життя.

О. ДЕРКАЧ,

ДІМ, В ЯКОМУ МИ ЖИВЕМО

«Спаси природу чудное творенья
От безхозяйственного истребления»
Таков призвист!
Такой в нас закон!
Но все ж немногого достигнет он
Пока к сознательности нет стремленья
М. АСС.

Про охорону навколишнього середовища ми чуємо на кожному кроці. На сторінках газет, з екранів телевізорів говорять спеціалісти, видаються наукові і популярні видання, цьому питанню приділяється чимала увага в «Основних напрямках економічного і соціального розвитку СРСР на 1981—1985 роки і на період до 1990 року», у спеціальному розділі мова йде про необхідність поліпшення охорони природи, удосконалення державного управління природознавством, а також про необхідність ширшого залучення громадськості до охорони природи. Ось на цьому останньому положенні необхідно було б зупинитись більш детально.

Був час, коли ресурси природи здавалися невичерпними, але, на жаль, в наш час ми стаємо свідками загрозливих змін, що відбуваються в природі. Це погіршення умов проживання всього живого, в тому числі і людини, під впливом її господарчої діяльності.

Внаслідок людської безпечності, бездумного і, більш

того, злочинного ставлення до тваринного світу було, знищено за XVII—XIX віки величезну кількість нелітаючих голубів-дронтів, величезних страусів моа-рептилі у Новій Зеландії, морську, або стеллерову, корову на Командорських островах. На межі зникнення, в певні часи величезні стада бізонів у Північній Америці, а зараз кенгуру, леопарди, леви... Знищена голуба антилопа, тур, тарпан, безкрила казарка, попугай ара — всього 270 видів тварин і птахів. Тільки за останні 50 років зникло 40 видів великих ссавців. Серед диких тварин, знищених людиною, можливо, рахується й шерстистий носорог та мамонт.

У наш час в світі і, особливо в нашій країні, зроблено все для збереження природи. Десятки видів ссавців, сотні видів і підвидів птахів та інших тварин занесені до Червоної книги і перебувають під охороною закону. Є чудові приклади того, як людина спасла майже повністю знищені види зубра, лося, сайгака, соболя, вихухолі, річкового бобра, добилась їх масового розмноження.

Поряд з цим дуже часто зустрічаються факти браконьєрства, безтурботного ставлення керівників деяких підприємств до своїх обов'язків по збереженню атмосфери і водних ресурсів від забруднення. Вони краще платимуть штраф, замість того, щоб змінити технологію

виробничих процесів: в багатьох містах при побудові нових підприємств бездумно знищуються дерева, які «завважають» будівельникам.

Саме в цих випадках і необхідно ставити на перешкоді безгосподарчого ставлення до природи. Нашим найпершим обов'язком повинна стати принциповість у питаннях охорони навколишнього середовища і в цьому велика роль належить громадськості. Якщо кожен з нас буде до кінця принциповим по відношенню до фактів халатності і дрібновласницького ставлення до природи, якщо кожен посадить хоча б одне дерево; якщо після його відвідин лісова галлявина не буде нагадувати «Поле бою», то тільки тоді ми маємо право сказати, що виховали в людях свідоме, вдумливе, бережливе ставлення до природи.

Земля — це наш дім, в якому ми живемо. І в наших руках благополуччя і майбутнє нашої природи.

Е. КОПІНА,
студентка III курсу
біофаку.

В містечку Біла Криниця, в провулку, що дугою виходить на стрічні вулиці, стоїть голубий хлібний магазинчик. Впродовж усього дня, від раннього ранку, як тільки ласкаве сонячне проміння ковзне по шибках вікон, і до пізнього вечора, аж почи полохливі волохаті тіні закладуться в провулку, полиці в хлібному вгинаються від смаглих духмяних буханців, пухких рум'яноцоких паляниць, запашних, з візеручастим плетивом калачів, медяних коржиків, маковичків, батонів.

За прилавком струнка, карока, в білосніжному халатку дівчина. До вродливого личка її так йдуть червоні, як жаринки, квіси у золотистих пружках та разок намістивок на грудях. З-під ясно-блакитної косинки вибиваються ніжні золотаві кучерики, (а з-під рівеньких густих брівок випромінюють усмішку блискотливі зінички очей). Напрочуд вправно Нюся подає покупцям хлібину за хлібиною.

ДОВІДНИК З ПРАВОВИХ ПИТАНЬ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Який порядок прийому до вузу? Хто зараховується до вузу поза конкурсом? Якими правами користуються студенти у період навчання у вузах? Які пільги надаються особам, допущеним до складання вступних екзаменів у аспірантуру? Як регулюється праця викладачів і наукових працівників вузів?

Відповідь на ці та інші питання можна знайти у нещодавно виданому довіднику з правових питань вищої школи. Вихід цієї книги не є випадковим. Адже важливим фактором наукового і технічного прогресу в сучасний період є підготовка висококваліфікованих спеціалістів, які мають широкий теоретичний і політичний кругозір. Комуністична партія і Радянська держава проявляють постійну турботу про розвиток і зміцнення вищої школи. Лише за останні роки прийнято ряд важливих актів по дальшому поліпшенню організації управління вищою школою, підвищенню кваліфікації викладачів вузів, по розвитку і поліпшенню якості підготовки наукових кадрів для народного господарства тощо. Тому знання особливостей правового регулювання відносин, що виникають у багатогранній діяльності вищої школи, має велике значення для правильної організації праці викладачів вузів і зміцненню законності в сфері їх трудових відносин. Велику допомогу в цьому і покликаний надати довідник з правових питань вищої школи.

Автори, обравши вдалу форму «питання-відповідь», в шести главах детально розкривають діючу систему законодавства з питань вищої школи.

В першій главі висвітлюється порядок прийому на навчання до вищих учбових закладів, зарахування на підготовчі відділення при вузах, навчання на курсах по підготовці до вузів. Питанням правового регулювання навчання і матеріально-побутового забезпечення і переведення студентів з одного вищого учбового закладу в інший; організація виробни-

чої практики студентів; стипендіальне забезпечення і умови надання матеріальної допомоги і преміювання студентів вузів; проведення захисту дипломних, проектів (робіт) і складання державних екзаменів; які документи видаються по закінченню вузу і які пільги існують для тих, хто навчається у вузах без відриву від виробництва.

Про умови надання роботи молодим спеціалістам, що закінчили вузи, компенсаційні виплати при направленні на роботу в іншу місцевість, порядок і умови проходження стажування молодими спеціалістами розповідається у третій главі.

Значне місце у довіднику приділяється питанням підготовки і підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів, регулюванню праці викладачів і наукових працівників вузів. Досить повно розкриваються питання укладення і припинення трудових правовідношень; конкурсний порядок прийому на роботу і перевибори на новий строк викладачів, порядок заміщення посад деканів, їх заступників, керівних і наукових працівників науково-дослідних установ вузів, порядок звільнення викладачів.

Вдала структура, що дозволила охопити всю різноманітність правовідношень у сфері вищої школи, добрий стиль викладення, насиченість нормативним матеріалом і конкретними прикладами — все це робить довідник цінним практичним посібником для керівних працівників вузів, профактиву, юристів, викладачів, аспірантів і студентів.

Всім своїм змістом довідник з правових питань вищої школи свідчить про створення у нашій країні широкої системи ідеологічних, організаційних, матеріальних і юридичних гарантій реалізації одного з найважливіших соціально-культурних прав радянських громадян, проголошеного ст. 45 Конституції СРСР — права на освіту.

П. БОРИСОВ.

КРИХТИНИ

Етюд

А ось і вільна хвилинка. Вмітивши, що нікого з покупців немає в магазині, Нюся бере кошлату шітку і повапом починає змінити хлібні крихти з прилавка. Враз вона відчуває на собі чийсь гострий докірливий погляд. В сум'ятному передчутті підводить насторожені оченята і бачить перед собою сухорлявого дідуся з паличкою у руках. Під вигорілим картузом сивим вихорком в'юнється хуपाва чуприна, як житні колосочки, біліють кошлаті брови, кучмиться жмутиком журна сива борода, в глибоких дупельнях скляніють, вигасають стуманені очі, налиті студінню і печаллю, на звосковілому полі, в крутопоораних борозенках залягли сутінки. Зупинившись посеред торгового залу, старенький кидив свій уважний погляд на підлогу, що всипана хлібними крихтинами. Не встигла Нюся й оглянутися, як дідусь, мовч-

ки, опустившись навколійки, почав кістлявою правницею згрібати розсіпані крихтини хліба. Ще якась мить і в зашерхломому жолобку долоні — жмійка тих жалібливих крихток. Опираючись на мозолистий цпюк, старенький повільно підводиться, стіха підступає до прилавка і висипає ту жмійку перед настоженою Нюсю.

— Ми, донечко, будо, на цих крихтах в смутну годину вистояли, з ними й блокаду зломали, — тихим-тихим голосом мовить дідусь.

Мовчки вдивляється в старенького Ганнуса. Щось невидимим вогнем обпікає її сум'ятне обличчя.

А дідусь, взявши з прилавка рум'яного житняка, тихо чимчикує до дверей.

Олег ПИЛИПЧУК.

Редактор М. ПЕТРОВ.

В кадрі куточок природи.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШИТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).